

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint ötször: vasárnap, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kossuth-utca 155. szám Gergurov féle házában. hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendők.	Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR GYULA. Kiadják: Gruda Pál és Társa.	Előfizetési árak: Egész évre 8 frt. — Félévre 4 frt. — Negyedévre 2 frt. Néptanítónak egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr. a vasárnapi szám 10 kr.

A kétféjű sasos oszlop sorsa.

A mit mi lapunknak még f. hó június hó 4-iki számában megírtunk, hogy t. i. Kalocsa érseke a kétféjű oszlop ügyében miként határozott, azt ma t. lapársunk a „Bácska“ lapja élen mint valamelyes újdonságot találja fel.

Mi már június 4-én megírtuk, mint akkor is megjegyeztük teljesen jól értesült forrásból, hogy az érsek az oszlopot sajátjából fentartja, magyar koronával feldíszíti, egyszóval mindazt, a mi a Bácskabaj közölt érseki leirat szerint valósággal megtörtént.

Az érsek leiratát egyébként szó szerinti szövegében im itt közöljük:

Nagyságos Polgármester, r. k. kegyuri bizottsági Elnök ur!

Zombor szab. kir. város r. kath. kegyuri bizottságának folyó évi május hó 6-án tartott ülésében hozott és az ottani r. kath. egyházközség piezi telken álló, boldog emlékü Ferenc császár és magyar apostoli király tiszteletére néhai Esztergamy István által emelt emlékoszlop eltávolítását kimondó határozata ellen, időközben elhunyt néhai Esztergamy Károly volt kegyuri bizottsági tag által törvényes időben érseki hatóságomhoz felelőbeadva: ezen megfélebbezett határozatot az alább felsorolandó okokból érseki joghatóságomnál fogva ezennel meg-

változtatom, és az emlékoszlopnak továbbra való fentartását rendelem el.

Mintogy azonban minapi zombori látogatásom alkalmával személyesen meggyőződtem arról, hogy a szóban forgó oszlop ugy szépészeti, mint közbiztonsági szempontból sürgős javításra szorul: masrészt pedig sajnos tudomást szereztem arra nézve, hogy a kérdéses oszlop fentartására a nagylelkű alapító által letett 500 v. forintnyi alapítványi tőke részben 1852-ben az akkori egyházközségi pénztárnok hűtlen kezelése által, részben pedig a hatvanas években az akkori kegyuri bizottságnak az új templom építési költségeinek fedezése céljából a kegyes alapítványokkal szemben követett önkényű eljárása által teljesen elveszett: egyidejűleg intézkedtem az iránt, hogy a mondott oszlop az én költségemen megfelelőleg kijavítások és annak csonka csúcsára Magyarország címere alkalmaztassék.

Föl kellett pedig a megfélebbezett határozatot oltanom, mert:

a) a határozat első indokálul szolgáló ama körülmény, hogy az oszlop rozzant állapotú által a közbiztonságot veszélyezteti, az általam szándékba veit kijavítás által önként megszűnik;

b) az indokolás amaz állítása, hogy az oszlop fölírata csak császárt emlit, nyilván tévedésen alapul, lévén az oszlop nyugati oldalán szó szerint ezen versek olvashatók: Piramis haec Franciscus tuo surrexit honori Parva licet meritis sunt monumenta tuis. Hinc faciem tantum Cives finxere fideles Ast animum Regis pectore corde gerunt.

A „Rex“ szó pedig az előttem ismeretes összes szótárak tanúsága szerint nem

császárt, hanem királyt jelent. A tuloldali feliratban a versmérték kedvéért előfordul ugyan a Caesare szó, de ez a Rex mellett közjogi sérelmet nem kepezhet, miután Magyarország apostoli királya a pragmatica sanctio értelmében Ausztriának császára is s miután fenségesen uralkodó királyaink a monarchia mindkét államára való tekintettel apostoli királyoknak és császároknak együttesen czimeztettek s ily czimzessel élnek. A kifogásolt kétféjű sas, mint arról személyesen meggyőződtem, időközben előttem ismeretlen módon már eltávolítottván, szintén nem szolgálhat többé az eltávolítás indokául.

c) Az indokolás azon állítása, hogy ezen oszlop jókarbantartására sehol semmi alap nem letezik, csak tényleg áll, de nem jogilag.

A rendelkezésemre álló hiteles adatokból ugyanis kétségtelenül kiderül, hogy néhai Esztergamy István az általa felállított emlékoszlop fentartására még 1831. évben 500 váltó forintnyi örökös alapítványt tett le, mely mint ilyen az azon időbeli kegyurasági bizottság által kezeltet végett atvetett, később azonban a fentjelzett módon — tehát nem az alapítványozó hibájából — mindeztől elveszett. Mintogy a mindenkori kegyuri bizottság a gondjaira bizott alapítványi tőkéket felelősség mellett kezelte, méltán felvethető volna azon kérdés, hogy az elveszett alapítványi tőkek pótlására ki volna jogilag kötelezhető. De én ezen kérdést felvetetni nem óhajtom és kijelentem, hogy a szükséges fentartási alapot magam fogom letenni, azon biztos reményben, hogy az nem fog az előbbinek sorsára jutni.

d) De meg kellett változtatnom a szó-

TÁRGYA.

Föltekinték csendes éjjel...

Föltekinték csendes éjjel

A ragyogó, bájos égre;

Választottam egy csillagot

S az a csillag le is futott.

Mintha mondta volna nékem

Kis csillagom ott az égen:

„Ne keresd a boldogságot

Az soha meg nem találod!”

Gajó István.

Melánia szerelme.

— A „Zombor és Vidéke“ eredeti tárcája. —

Melánia korán özvegyesre jutott. Férjével egy kiránduláson ismerkedett meg, melyet az ő kezdő ényezésére rendezett az ifjuság. Ha valami társas összejövetelt akartak rendezni: Melániához fordultak, kinek véleménye határozott az eszme megvalósítása vagy elvetése felett; sokszor azonban ő maga is indítványozott valami szórakozást, ha idegei fellazadtak a tunyaság ellen.

Vagyontalan szülők gyermeke volt, de azért semmi szórakozást sem tagadott meg magától. Az ifjuság körül rajongta szépsé-

geért, pedig oly hideg s komor volt, mint egy hóval borított magas hegylánctal, melynek zord fensége bámulatraméltó; de lelkes gondolatokra s lágy érzelmekre nem ragad. Ő is a természet remekműve volt, minden melegség, gyengédség nélkül. A szerelmi vallomásokra gunykazajjal felelt, — az epedő pillantásokat éles tekintetekkel visszonozta. Ezen ridegsége még inkább fokozta a ferfiak szerelmét, egyik jobban ostromolta mint a másik; bár őt ez legkevésbé zavarta.

Bár anyagi viszonyaival ellentétben állott nagyravágása: c hajlamát nem tudta kiölni szívéből; de még csak nem is fekezhetette. Pompa és fény között akart tündökölni, — szépségével még több hódolót szerzeni s hogy e fényes álmai teljesüljenek: eddigi szerény hösétől óhajtott megszabadulni.

Midőn férjével találkozott: az az első pillanatra megszerette szoborszerű szépségeért, azt ugyan nem remélte, hogy hozzá megy; mert sokkal korosabb volt Melániánál, de e kétsége alaptalan volt, mivel a korkülönbséget kiegyenlítette nagy vagyona s előkelő állása.

Ilyen partie után sóhajtozott Melánia, ki mellett ünnepelt delnő lehet s a hit akaratá szerint fog vezethetni a nélkül, hogy az zsarnok uralma ellen zúgolódna. Rabszolgát vágyott ő férjében birni, ki alazattal hajlik meg szépsége s különöz vagyai előtt,

— megelégedve egy fanyar mosolylyal — s a ki vagyon felett rendelkezik, hogy kívánságait teljesíthesse. Férjében feltalálta e kellemek személyesítőjét. Még gondolatát is igyekezett kitalálni s annyi figyelemmel, gyengédséggel halmozta el, hogy más nő könnyekig hatott volna meg; Melánia azonban hidegen fogadta. Nem volt új jelenség előtte, szokva volt ő minden ferfi részéről a szeretet — s előékenységre, és így még meg is követezte azt.

Az esküvő után a fővárosba utaztak. Itt bejutott abba a légkörbe, hol szédítő vágyait feltalálhatta, — hol királynői jogát több alattvalóval szemben gyakorolhatta; — hol ünnepelt s irigylet szépsége lehetett a női nemek. És ő nem kesett az új helyzet előnyeit kiaknázni. Balokban vett részt, — színházakba járt s nagyobb ismeretség után megnyitotta termetit. Estélyt estély követett s hazában a tudomány s művészet emberei is megfordultak, a mi szellemének nagy képzettségére mutatott. Egy időben azonban megszűntek az estélyek s a máskor kwezajt s szilaj jó kedvet viszhangoz termek csendesek s sötétek voltak. Férje súlyosan megbetegedett s bár a leghíresebb orvosok kezelték; nem lehetett megmenteni.

Halála után még függetlenebb volt Melánia s a mulatozásban annyira elmerült, hogy még vagyónának feltűnő apadása sem bírta mérséklete inteni. Ha három-négy napig

ban forgó kegyuri bizottsági határozatot azért is, mert a kérdéses emlékoszlop felállítójának világosan nyilvánított szándéka szerint, első sorban ama mély halának kifejezése akart lenni, mellyel Zombor szab. kir. város katolikus közönsége a dicső emlékü osztrák császár és apostoli királyunk iránt azon nagylelkű kegyességeért tartozott, melynél fogva az egykori Szent-Ferencz-rendi zárdát és lelket, mely rendkívül előnyös feltételek mellett juttatta az ottani kath. plébánia birtokába, s így az oszlopnak eltávolítása mélyen sértene nem csak alapítójának örököseit, hanem a derek és bölcs öszoikek halás kegyeletét is.

Miről Nagyságodat az ügyiratok /' alatti visszazárása mellett azon kéréssel van szerencsém értesíteni, hogy ezen feloldó határozatomat a tekintetes kegyuri bizottság tudomására hozni sziveskedjék.

Többiben fogadja kérem Nagyságod kitűnő nagy tisztelem kifejezését, melyely maradok

Kalocsán, 1894. évi július 20-án.

Nagyságodnak szives lekötöztetettje
Császká György,
kalocsai érsek.

És a mikor a kiváló főpap ezen intézkedéseiről immár hivatalos leirata utján is értesülünk, nem mulaszthatjuk el, hogy kifejezést adjunk azon őszinte örömnél és hálás köszönetnek, mellyel Zombor város minden lakója Kalocsa nagy nevű érseke iránt e bőles intézkedéseiről is viseltetik.

De a mikor az elért eredményt immár a hivatalos leirat utján is konstatáljuk talán hízegés nélkül hivatkozhatunk arra, hogy az eredmény elérésében e lapoknak is része volt, s része volt abban különösen két férfúnak, kik lapunkhoz közel állanak, érdemeikről itt bővebben nem beszélhetünk, de mint köztudomású tény említjük meg, hogy a két fejű sasos oszlop eltávolítását a törvényhatósági bizottságban először Molnár Gyula dr. lapunk szerkesztője, pendítette meg, a kegyuri bizottságban pedig Donoszló Vilmos dr., lapunk e kitűnő tollu munkatársa tette meg és forszírozta keresztül az eltávolítás indítványát.

nem mulatott: izgatott volt, kimerültnék érezte magát s csakis a hangos szórakozás tudta felvilágyozni.

Férfi ismerőseivel most sem törődött sokat, de Gyarmati festő iránt meleg érdeklődést tanúsított. Őt magát is meglepte e lelki változás s midőn arra gondolt, hogy vonzalmát elpalástolja, — nehogy észrevegyék s a hidegnek ísmert Melánia e gyengédsége felett gunyóldjanak: — nem volt többé ura szabad akaratának.

Delejes áramlat üzte az ifjúhoz, a szerelem langyos szellője eloszlatá szívének fagyát. Tavasz virult körülte, — virágok illatoznak keblében; — nem volt az már többé oly sötét, mint a bűnös lelkiismeret. Gyarmati nem tudta, hogy e jégszíkka szerelmes belé.

Rémesen zugott az őszi szél, vad haragjában kegyetlenül rázza meg ablakait Melánia szobájának, hol kellemes homály borongott, a mi a tárgyaknak csak körvonalait engedte láthatni. A kályhából néhanéha kicsapott a láng, mint a csüggedés sötétségéből egy óda tévedt reménységű. Melánia kényelmesen helyezkedett el egy fautelen s a ruháját díszítő csipkével játszott. Ugy elmerült gondolataiba, hogy nem halotta a táját kinyitani s nem látta Gyarmati sem belépni. Az ifjú megállott előtte s könnyed mozdulattal meghajtotta magát.

És végül érdemük van azon ismeretlenség homályában maradni akármeretnek is, kik azt a csunya maradar az éj homályában de facto eltávolították.

Oda a kétfejű sas,
Eljén a magyar korona.

Fyagra V.

Hirek.

— **Ruttkayné Kossuth Lujza** folyó hó 22-én a reggeli gyorsvonattal, s nem mint egyik laptársunk írta, a déli vonattal — Budapestre haza utazott. Egyelőre mig lakását be nem rendezi, Brázay Kálmán családjánál lakik.

— **Tüntetés.** A kétfejű sas kérdésének szerencsés megoláása alkalmából, mint halljuk, a zombori népkör tagjai nagyobbserű tüntetést terveznek. A részletek megbeszélése végett, mint halljuk, szombaton a népkör helyiségében értekezletet fognak tartani.

— **Az igazságügyminiszter előléptette** XI-ik fizetési osztály első fizetési fokozatába: Csernyánszky Sándor hódsgái járásbírósi aljegyzőt; a XI. fizetési osztály második fizetési fokozatába: Biészits Máté szabadkai törvényszéki ímokat.

— **Halálozás.** Sauerborn Borbála szül. Michels f. hó 24-én reggel 4 órakor életének 80-ik évében Zomborban elhunyt. A köztiszteletben állott matronát nagyszámú rokonság gyászolja, közöttük a Sauerborn, Falcione és a Heindlhofer család.

Ügyvédi kamara. A szabadkai ügyvédi kamara választmánya ezennel közhírré teszi, hogy Révész Ernő dr. ügyvédet Szabadka, Gawrilla Emil dr.-t Ujvidék, Fárnek László dr.-t Szabadka és Szecseny Iván ügyvédet Ujvidék székhelyvel, az ügyvédek-ről vezetett lajstromába folytatólag fölvette, és hogy Kozics István zentai lakos ügyvédet az ügyvédség gyakorlatától, bizonytalan időre felfüggesztette.

— **Hymen.** Guttman Adolf dr. budapesti ügyvéd, jegyvet váltott Kunetz Mariska kisasszonnyal, Kunetz Albert szabadkai kereskedő leányával.

— **Halálos kimeneteli verekedés.** Szabadkán Peics Antal esardájában (Sebespusztán) Szent-István napján az ottani pusztai kisebb bunyó gazdáik közül számosan borozgattak s borozgatás közben a városi közügyekről vitatkoztak, különösen arról, hogy miként gazdálkodik a „pulgermaisztor”, aztán

Melánia felrezent s elpirult, mintha bűnös cselekedeten kapta volna rajta.

„Mi hozta ide ebben a zord időben? — kérdé Melánia, kit e jövetel igen meglepett. „Nem fog neheztelni, ha őszintén megmondom?”

„Azt előre nem tudhatom.”

„Mentsen fel amaz ígéretem alól, hogy a holnapi estélyén megjelenek.”

„És miért?”

„Mert ma hivatalos lettem Sípósékhoz Ilonka névnapjára.”

„És persze Ilonkának kellemesebb a köre, mint az enyém” — e szavakat tréfa alakjában mondta, de azért kiértett belőle a keserűség.

Az ifjú elpirult s hebegve mentegetőzött. Melánia előtt világos volt minden. Gyarmati Ilonkát szerette. Még egy rövid ideig beszélgettek, de látszott mindkettőjökön az erőtetett jé kedély. Gyarmati távoztával Melánia erőteljű esett a dívánra. Teste remegett, keble zihált és szíve, — melyre ismét rá borult a kopár szemfedő: — sajgott a kintől; — szemei, — melyek hidegek voltak mint a téli napsugár: — könyeket ejtettek. Sirt csendesen, görcsös faldoklása csak néha vegyült a némaságba, mint nyári éjjeiken egy-egy titokzatos hang a természet üdítő szenderegésébe.

Bereghy Helén.

szóba jött a nagy „porció” is: A vitaközás mindig hevesebben folyt, egyik része szidta a polgarmestert a másik része meg pártolta. Az erős vitaközásban egyszerűcsak Kiszeli István kirántja biciskáját és Vidakovits Györgyöt hirtelen agyon szúrta. A tettest a pusztai rendőrség elfogta és bekísérte a rendőrségre hol most a vizsgálatot megindították.

— **Gyujtogatás öngyilkossággal.**

Szabadkán Kiss Dogyi János földmívelő, f. hó 21-én d. e. 11 órakor fűzfás utcában levő házának a padlására felment s ott tüzet rakott abból a célből, hogy házát felgyújtja, midőn aztán a tűz már belekapott a háztetőbe egy kötéllel a gerendára felakasztotta magát. A szomszédok a tüzet szerencsére csakhamar észreveték s még jókor érték oda, hogy a felholtra meredt öngyilkost a kötélről levegják, s így a ház sem égett le, az ember sem halt meg. Az eszelős öngyilkost a rendőrség letartoztatta.

— **Közgazgatási bejárás.** Mint értesülünk, a baja zombor-ujvidéki vasut közgazgatási bejárására hatarnapul folyó évi szeptember hó 8-át tüzték ki.

— **Tűz Bajsán.** E hó 22-én délután 4 óra tájban az „also végben” lakó Kotmány Janó gyermekei az udvarban szabad ég alatt tüzet raktak, s vig nevetés mellett sütöttek kukoricát. De örömiük csakhamar banattá változott, mert a tüzet a szalmakazalhoz raktak s ez nemsokára lángban állott. A szerencsétlenségben nagy szerencse volt, hogy az egyik liu, a mint látja, hogy a szalma ég, beszáladt szüleikhez megmondani: eg a szalma. Ez volt oka, hogy a nagy szárazság daczára egyeb baj nem történt és mire a tüzőköt megjelentek, az összcsoodult nép a tüzet lokalizálta.

— **Szándékos emberölés.** Piri Sándor ó-kanizsai lakos f. hó 20-án d. u. 7 órakor Mór Jakab kocsmájában Szakala Györgyöt mulatság közben, előre megfontolt terv szerint zsebkésével leszurta. Szakala a szív táján kapott szuras után pár pillanat múlva meghalt. Till László szegedi csendőr főhadnagy az elfogott gyilkost esti 8 óratól majdnem 11-ig vallatta, mig az beismerte a tett elkövetését. Másnap Pirit a zentai járásbírósg ele kísérték. Egy rövid hét leforgása alatt ez a második gyilkosság Ó-Kanizsán. Ideje volna, hogy a községi rendőrséget, mely a megye majdnem minden közséjében mar megvan, itt is életbe léptetnék.

— **A magyar és a szerb jegyző.**

O Bacsán egy magyar és egy szerb jegyző van. A magyar jegyző végzi a közgazgatási teendőket, a szerb pedig az adóügyeket. Ez nem tetszett a szerbeknek, — tehát megapellálták, és a belügyminiszter a községet újabb határozat hozatalára utasította. A községi képviselőtestület aztán a szerb-jegyzőt bizta meg a közgazgatással, mely határozat által most a magyarság érzi magát sértve, annál inkább, mert a szavazatok száma egyenlő volt és a kérdést a magyarok hátrányára Gönczy bíró döntötte el.

— **Az ó-becsei keményítőgyár megszüntetésé.** Mint tudósítunk értesít, az Ó-Bacsán székelt keményítőgyár kénytelen volt üzemet megszüntetni. Ennek oka abban a versenyben gyökerezik, melyet vele szemben a buzából termelő keményítőgyárosok támasztottak, melyek a mostani nyomott gabonárák mellett olcsón szereshetik be a nyersanyagot. Az ó-becsei keményítőgyár ellenben tengerit alkalmaz a termelésnél, mely tudvalegőleg minőségére néve jóval mögötte áll a buzából előállított keményítőnél.

— **Eljegyzés.** Lantos István, Zenta város lelvéltárnoka e hó 19-én eljegyezte Puskás Veronkát, Puspás János zentai földbirtokos leányát.

— **Rendőrségünk figyelmébe ajánljuk** a sok kőzsa koldust, kik mindenfelé járnak-kelnek koldulási engedély nélkül s bizonytalanán teszik a magánházakat. Különösen zaklató a föllépekűk nyílt üzletekben, honnan alig lehet őket eltávolítani.

— Erekllyemuseum Szabadkán.

A kecskeméti kollegiumban tudvalevőleg tavasszal kiállítás rendeztek a 48-as emléktárgyakból s képekkel. Miután a kollegium természet laboratoriummá alakítják át, a kiállított tárgyakat — mint levelezték írja — Szabadkára szállítják és ott teszik közzémlére. A kiállítást e hét végén nyitják meg.

— Vidéki hírlapirodalom.

Szegeden szeptember hó 15-én „Alföldi Lapok” című új társadalmi és szépirodalmi hetilap indul meg, melynek felelős szerkesztője dr. Pényes Samu, társszerkesztője pedig Hevessi Jenő lesz. Az új lap előfizetési ára egész évre 5 forint és megrendelhető Fürtös testvérek czégg kiadónál.

— Zenta város képviselőtestülete legutóbb tartott közgyűlésén a szabadságharc erekllyemuseum segélyezésére 200 forintot szavazott meg. Barsi Miklós adótisztnek állásáról történt lemondását elfogadták. Egy második állatorvosi állás szervezését elhatározták.

— A régi szerelem nem rozsdásodik.

Ezt a német közmondást látszik igazolni az a házasság, mely augusztus 21-én a topolyai izr. templomban kötöttet. Ungár Lajos ó-moroviczai nagybirtokos, a megyei ellenzék egyik kiváló harczosa, mintegy 20 év előtt megnősült. Fiatal feleségével azonban nem jól élt és hosszú pereskedés után elvált tőle. Az elválás óta épen 13 év mult el s Ungár Lajosban az elvált felesége iránti szerelem újból fellobbant. Nagyot gondolt s újra jegyet váltott előbbi nejevel s ma hymen rózsafüzére ismét összelanczolta őket.

— Vízvezetékek Szabadkán.

Scossa Zoltán tűzoltóparancsnok kezdeményezésére már évekkel ezelőtt le lett rakva Szabadkán a „Mária Terézia” parkban, a „Kossuth” utcában, a „Szt-István-tér” egy részén a „Wesselényi” utca betorkolásáig a vízvezeték csőhálózat. — Pár évig e vízvezeték nem használhatták, mert a M. Á. V. szabadkai állomásán furt ártezi kut vize kifogyott s a csőhálózat üresen állott. — Ez év tavaszán azonban, — a Stoczek Miklós m. kir. államvasuti főmérnök felügyelete és vízvezetése alatt új ártezi kutak oly nagy vízbőséggel rendelkeznek, hogy annyi vizet kaphat a város közönsége, amennyire csak szüksége van. — Hogy mennyire áldásos e vízvezeték, azt megmutatja a „Mária Terézia park”, amely az idén, a hol állandóan locsolják, oly üde és oly szép, hogy ilyen fennállása óta soha sem volt. Pár nap előtt az utcákon is megkezdtek a vízvezetékkel locsolást, egyszerű Szabadka halad; míg ők vízvezetékkel locsolgatnak, addig mi zomboriak megelégednénk, ha ugyanezt kocsikkal is rendszeren megcsinálnánk.

— A József cs. és kir. főherczeg

ő fensége fővődnöksége alatt álló nemzeti zenében a növendékek beírása f. évi augusztus hó 27-től bezárólag szeptember 2-áig az intézet helyiségében (IV. koronaherczeg-utca 10. szám I. emelet) naponként délelőtt 9—12 óráig történik. Ezen időn túl csakis külön igazgatói engedély alapján alolitt lakásban (IV. Zöldfa-utca 7. szám II. emelet). Mindkét nembeli növendékek felvételnek az ének, zongora, orgona, az összes vonós és fúvóhangszerek, továbbá az összhangzattani, zeneszerzési, zenetörténeti és anethikai tanszakokba, a vonósnyéges és zenekari iskolába, valamint az egyházi zenekar és lythurgiai tanszakokba a tanulóadások f. évi szeptember 3-án kezdődnek. Beíratási díj 5 forint. Havi tandíj 5 forint. Budapest, 1894. augusztus hó 20-án. Bartay Ede kir. tanácsos, a nemzeti zenéde igazgatója.

— A zombori m. kir. állami fő-

gimnáziumban a tanulóknak az 1894—95. tanévre való felvétele f. évi szeptember hó 2., és 3-án eszközöltetik (reggeli 8—12-ig): a) az iskolai, b) születési és c) első, illetőleg újraoltási bizonyítvány alapján. Szept. 4-én lesz a „Veni Sancte”. A felvételi, javító- és pótvizsgálatok napjai: aug. 30. és 31-ike. Az egész évi tandíj 30 forint (1893. jun. 10. 58,636. sz. min. rend.), mely összeg az 1893. aug. 22-én k. 30,142. sz. miniszteri intézvény értelmében négy részletben

fizethető. A felvétele díj 4 forint; vegyes díj 2 forint 40 kraj (éretsitőre, ifj. könyvtárra, műenekre s egyéb iskolai szükségletekre). Az V. osztályba belépő tanulóknak szülője (gyámja) köteles kijelenteni (Rendtart. 7. §.): vajjon fia (gyámolja) az 1890. évi XXX. t. c. értelmében fogja-e tanulni a görög nyelvet és irodalmat, avagy a törvény 2. §-ában megnevezett más tárgyakat, melyek a következők: a) a magyar irodalom bővebb megismertetése, kapcsolatban a görög remekírók műveinek ismertetésével (magyar fordításban) s a görög irodalom és művelődés alapvonalai; b) a rajz (mérteni és szabadkezi elemekkel), mely tárgyak az illető tanulóra nézve kötelezők. (Törv. I. §.) Azon tanuló, aki ezen tárgyakban (2. §.) nyert rendes oktatást, habar le is tette az érettségi vizsgálatot, a tudományegyetemnek hittudományi karára, vagy nyelvtudományi és történeti szakosztályaira nem bocsátható. (5. §.) Ha azonban a görög nyelv és irodalomról pótló érettségi vizsgálatot tesz és azt sikerrel kiállja, az egyetemnek bármely karára felvehető. (1883. évi XXX. t. c. 26. §.) Zombor, 1894. évi augusztus hó 29-án. Az állami főgimnázium igazgatósága.

— Vigadó megnyitás.

Ó-Kanizsa község előjárósága f. évi aug. hó 19-én a nappertben épült fűnyörű vigadót társas vacsorával egybekötött táncmulatsággal nyitotta meg. A vigadó homlokzatán, dícsőségesen uralkodó királyunk arczképe díszelt számtalan lampion és bengál-fény által világítva. Este sikerült tűzijáték szórakoztatta a nagyszámú közönséget, mely után két zenekar harmoniaja mellett táncra kerekedett az ifjúság. A hölgyek közül jelen voltak: Benedek nővérek (T.-Kanizsa), Bednárz Károlyné, Blenhorn Márkné, Derszib Beláné (Turóc-sz.-Márton), Dukay Istvánné, Deutsch Gyuláné (T.-Kanizsa), Grasselly Ilonka és Margitka, Gresselly Lászlóné (Szeged), Görönner Gizike (K.-Hejnyes), Grünfeld Hermanné, Herz Edené, Illovay Józsefné, Kiss nővérek, Kiss Antalné, Kőröczzi Lászlóné, Dr. Király Sándorné, Kucsera Olga, Kucsera Jánosné, Kovács Irma, Krahl Zsigáné, Kiss Edené (Szeged), Kafka Gyuláné, Müller Mikike (Bpest), Nagy Lajosné, Prohászka Piroska, Reichlinger Gyuláné, Schannen Vilma, Dr. Schuller Gáborné, Szirmay Jenőné (Bpest), Szegfű Etelka, Szegfű Györgyné, Singer Aranka, Torday Kálmanné, Tóth Kálmánné, Weiszberger Ignáczné stb. stb. ur-hölgyek és úrnők. A bevétel 152 forint tett ki, melynek nagy része a térzene alap javára fordították. A közönség a kedves szórakozási helytől, mely Mihály Sándor első jegyzőnek köszöni leletét, csak a hajnali órákban vált meg. Dicséretet érdemel Kőröczy László első bíró is, ki mindent elkövetett, hogy a vigadó megnyitási ünnepélyt minél impozásabbá s emlékezetesebbé tegye; — ami sikerült is neki.

— A budapesti állami nőiparis-

kolokban (VIII. Szentkirályi-utca 7. szám) a melyeket Lukács Béla kereskedelmi miniszter ur újja szerveztet s gyakorlati iparisoklakká alakított, — a beírás a jövő tanévre szeptember hó 1. napjától 3. napjáig tart. Az állami nőiparisoklak czelje és feladata, hogy a női munkák rendszeres gyakorlati tanításával és az ahoz, továbbá a kisebb női munkázletnek vezetéséhez szükséges elméleti szakismeretek tanításával: fiatal nőket a női munkák készítésével foglalkozó üzleteknek hasznos segédmunkásaivá képezzen olyan módon, hogy az ilyen nők közül azok, kik később is önérejükre lesznek utalva, gyakorlati képzettségük továbbfejlesztése, illetve kiegészítése után önálló gyakorlati működésre, a nőmunkázletnek vezetésére is képesek legyenek; a család körében foglalkozó nőknek a különböző női munkák készítésében alapos képzést nyújtsanak. Az állami nőiparisoklaknak ez idő szerint négy szakosztálya van u. m.: a fehérnemű-varró, a fehér-, színes- és műhímző, végre a felsőruha-varró és a divatáru-czikketeket készítő osztály. A tanítás a fehérnemű-varró és a divatáru-czikketeket készítő osztályban egy, — a felsőruha-varró és a fehér-, színes- és műhímző osztályban két

évig tart. Az intézetbe rendes tanulókkal felvétetnek olyan leányok, kik a 14. életévüket betöltötték s legalább az elemi népiskola hat osztályát, vagy a polgári iskola második osztályát sikerrel elvégezték. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál az igazgatóság.

A betörők nagymestere megszökött.

Ki ne ismerné Exarits János nevét?

Alig mulik el hét, hogy egy-egy nagyobb szabású betörésről ne keljen a sajtóknak tudomást venni, ha ez az ur szabadlábban van, a mely e gentleman keze munkájára vall. És működésének helyére, idejére, no meg tárgyaira nézve egyáltalán nem valogatós.

Összejárta a fel országot, sőt külföldre is tett kirándulásokot, míg végre Zomborban hurokra került, mikor két év előtt, éjnek idején a zombori görög keleti templomok közül a kisebbet akarta megfosztani azoktól az ékességektől, melyeket a hívők kegyelete nem Exarits ur czéljaira szánt.

Mikor azután megtörtént Exaritscsal az a szerencsétlenség, hogy működése közben megcsipték, mi természetesebb, minthogy ezért a zombori kir. törvényszék büntető osztálya elé kellett állania. Ezóta van Exarits városunkkal összekötöttesben.

A törvényszéknél azután egyéb turpisság is reá bizonyulván, néhány évre bértil marasztalták.

Hát ez sehogy sem tetszett Exaritsnak. Először a „törvény által megengedett módon” akart börtönéből kikerülni; vulgo: apellált. De mikor sajnosan tapasztalta, hogy a felsőbb hatóságok símesenek jobb véleménnyel becses személye iránt, mint a zombori törzék, egy szép napon azt cselekedte, hogy a vaczi börtönből, hova Zomborból elszállították, kimászott s így nem egészen törvényes módon ugyan, de az arany szabadságnak ismét élvezetbe jutott.

Szabadságát természetesen iparkodott a maga módja szerint felhasználni. Napirenden voltak újra a betörések, míg azután junius hóban Szegeden elcsípték, s bár Debák Béla kir. ügyész még zombori ügyész korából ismerte, szemtanuk állítása szerint egyáltalán nem látszott rajta, hogy e viszontlátásnak valami nagyon örült volna.

Már most azután a szabadság iránt való nagymérvű szeretete, vagy pedig Dobák kir. ügyész iránt való ellenszenve sarkalta-e, elég az hozzá, hogy tegnap, csütörtökön: „gondolt merészet es nagyot” s a szegedi ügyészség fogházának kapufelőlől is minden előzetes bejelentés nélkül bucsut vett: s ma a betörők nagy mestere ismét a szabadságot élvezi. Most egyáltalán nem ad hírt magáról, míg majd a legrövidebb idő multva hallani fogunk „működéséről.”

A szegedi kir. ügyészség természetesen, hogy műszóval eljünk, a szelörzsa minden irányában sürgönyöztött oly nagy buzgóssággal marasztalt vendégnek kezrekerítése iránt, de eddig — míg e sorokat írjuk, eredménytelenül.

A zombori rendőrség is vett criesítet azon hozzáadással, hogy alapos a gyanu, mikép Exarits Zomboron keresztül Fiumenak szandékozni utazni.

Nikolits dr. főkapitány sietett is ki a peronra, hogy a Szeged felől érkező vonatok utasait szemügyre vegye.

A mint a gyorsvonat berobogott megakarta vizsgálni ennek kocsiszakaszeit.

A zombori állomás főnöke azonban ellenszegült, s a kocszi szakaszok megvizsgálását lehetetlené tette azáltal, hogy a gyorsvonatot elindította, mielőtt Nikolits dr. a vizsgálatot teljesíthette.

Mindenestemetre furcsa dolog, ha egy államvasuti alkalmazott imígyen meghúsiítja a rendőrség működését. Akkor azután hogy kívánjunk eredményt a rendőrségtől.

A mint haljúk Nikolits dr. táviratilag feljelentette az állomás főnököt saját felettes hatóságánál, a belügyminiszternél.

Az esti gyorsvonatot azután átvizsgálták valamint a ma érkezettek is, de eredmény nélkül.

GSARNOK.

Szerelem.

Irtta: *Virtler Ferencz.*

(Folytatás.)

Mint minden szerelmes, a választott képezte folytonos tárgyát beszédjének és gondolatainak: a baróné pedig nagyon buzgó szószólója volt s mindig erre terelte a beszéd fonálát, habár untatta végtelenül, de az a tapasztalt nő ismert faját s igen tudta, mint kell az erzelmekeket lassan eloltani. Ha egy égő tárgyat szabadjára engedünk, a láng fejlődik, fejlődik — de elvégre mégis csak elemésződik s elhamvad, . . . hogy Katinka szüntelen imádjával van s örökkön arról csaesog, nem hagyva dicséretlenül még a fogait sem — belátta a baróné — hogy majd csak megújja, kimerítve ennek az amugy is kevés tulajdonságu embernek minden részét. Kádár és Katinka mindig együtt voltak. A fiatalember pedig, a ki önkénytelenül érezte az elhamvadást, mar-már lemondani akart volna, ha egy körülmény meg nem változtatja egész gondolkodását.

Egy délután, mikor Kádár rendes látogatásait tette Katinkának, váratlan meglepetésére ott találta az elmaradt Dánielt.

— Á, Isten hozott, barátom! be régt nem volt szerencsém láthatni téged! szolt gunyosan Dániel s szívelyesen kezét szorított Istvánnal, a ki annyira meg volt ütődve, hogy percekig állt ott csodálkozva. És ez a meglepetés nem akart szétoszlan egész ott lete alatt, sőt még öregbedett egy eddig észrevétlen árnyalat folytán: Katinka forró ragaszkodásának megcsappanása által.

Katinka ugyan még igen szerette őt s maga nem is sejtett semmit a halvány változásból, de a fiatal ember észre vette, hogy *tud* már a másikkal is beszélni, a mit eddig még anyjával szemben sem tapasztalt jelenlétekor.

(Folyt. köv.)

Hirdetések.

Világárucczikk. — Minden országban fényesen bevezetve.

Sarg-féle KALODONT

Elismert nélkülözhetlen fogtisztító szer

(Egészségügyi hatóság által megvizsgálva.)

Igen alkalmas utazásnál. Zamatos üdítő. Mindenütt kapható.

Hogy egészségünkre és jólétünkre nézve a jó emésztés a legfontosabb, azt mindenki tudja, de nagyon kevéssé vannak figyelemmel arra, hogy a legelső feltételei ennek, a jó és egészséges fogak. A régi példabeszédet „csak ha jól rágsz, emészthetsz jól” nem lehet eléggé ismételni.

Thomas E. M. csász. titkar, udvari fogorvos Bécsben, dr. Kock tanár és más tudós auktoritások, végre dr. W. D. Müller tanár a fogorvosi egyetemen Berlinben kiadott művében „A szájüreg mikroorganizmusa” Lépese 1892. meggyőzőleg kimutatták, hogy a nedvesmeleg szájüregben folytonosan, hitetlen mennyiségben képződnek mérgeztartalmú anyagok és hogy az azokból keletkező, sokszor igen veszélyes betegségek, csakis a szájnak rendszeres és lelkiismeretes tisztítása által kerülhető el. A belső összeköttetés „elrontott száj” és „elrontott gyomor” között még csak ezen tüzetes vizsgálatok után állapított meg.

Csupán csak víz, nem távolíthatja el ezen mérgeztartalmú anyagokat. Ez csak is egy antiszeptikus hatású, gondosan készített, fogtisztító-szer által, mely reggel és este használandó, érhető el, mint a milyen a „Sarg-féle Kalodont” melynek egyre növekvő, most már milliókra menő használata a lejjobb bizonyítja annak értékét.

Rousseau mondá: „Egy asszony szép fogakkal nem lehet csunya!” De nemcsak a szépsége egy nevető szájnak érhető el a fogak ilyen ápolásánál, biztosítja maguknak, a mi sokkal fontosabb, az egészséget és jólétet egész késő öregségig.

Elismerése a mondottaknak és megrendelések a legfelsőbb körökből, minden darabhoz mellékelve vannak:

Vigyázzunk a csomagolásnál. egyforma csalásra számított értéktelen utánzatoktól.

Ő es. és kir. fensége
JÓZSEF FŐHERCZEG
udvari szállítói

Walser Ferencz-féle

ALAPITTATOTT
1858.

ELSŐ MAGYAR GÉP- ÉS TŰZOLTÓ-SZER-GYÁR

Harang- és érezöntöde részvény-társaság

BUDAPESTEN, VII. kerület, Rottenbiller-utca 66. sz.

Következő főosztályokat foglal magában:

3—10

I-ső osztály.

TŰZFECSKENDŐK gőz- vagy kézhajtásra, kerti fecskendők, viz-szállítók, mindennemű tüztöltőszerek, vízfordók, létrák, egyéni felszerelések, tornaeszközök, közszolgálati szerek és eszközök, nevezetesen: utcai locsoló-gépek, utca-öntöző-kocsik, himbatargonczák szeméthordásra és utcaik locsolására, pöczegödör- és csatornatisztító gépek légszivattyúval (nappali bűzmentes munkához), fertőtlenítési szerkocsik, mentősisak füst- és fojtógázok (borpince) ellen

II-ik osztály.

VIZMŰVI OSZTÁLY. Szivattyúk minden célra és minden nagyságban bármint folyadékok szállítására, minden a vízműtani szakmába vágó gépek, vízvezetékek ipari vagy gazdasági célokra, vízvezetékek városok számára, nyilvános vagy községi fürdőházak, házi vízvezetékek, fürdők, bűzmentes árnyékszék, csatornázások, központi fűtések lég-, víz- vagy gőzzel, meglegházak fűtési berendezése, forrásvíz-emelőgépek (Oellwter Walser-féle szabadalom) ásványvizek palackozására.

III-ik osztály.

ÉRCZ- ÉS HARANGÖNTÖDE. Harangok minden nagyságban, összhangzó harangcsoportok, szabadalmazott felszereléssel és vasharanglábak, érezöntvények rajz vagy minta szerint ipari és forgalmi célokra.

IV-ik osztály.

SISAK ÉS KATONAI FELSZERELÉSEK. Sisak, sapkák, bármely egyenruhított csapatok részére szükségelt fővegnumok, vas, érez, bőr vagy szövettől, oldalfegyverek, bőráruk, szíjnyeműk és teljes egyéni felszerelések.

Árjegyzékek és költségtervezetek díj- és bérmentve szolgáltatnak.